

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Deres referanse:
Vår referanse: 23/00007-48
Vår dato: 10.02.2023

Fellesorganisasjonen (FO)
Mariboegate 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
+47 919 19 916

E-post:
kontor@fo.no

Bankgiro: 9001.06.35674

Bankgiro kontingent:
9001.08.71394

Org.nr:
870 953 852 MVA

fo.no

Hørings svar - NOU 2022:17 Veier inn - ny modell for opptak til universiteter og høyskoler

FO er fagforeningen for sosialarbeidere. FO organiserer nærmere 35 000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere.

FO takker for muligheten til å gi innspill til forslaget om å utvikle en ny modell for opptak til universiteter og høyskoler. Ifølge utvalget fører dagens opptaksregler til en uheldig situasjon der søkere bla blir henvist til å ta opp fag i et uhensiktsmessig stort omfang.

FO representerer utdanningene i barnevern, sosialt arbeid og vernepleie (BSV utdanningene). Vårt innspill bygger på hvordan vi mener forslagene vil påvirke rekrutteringen til disse. Selv om kravene til BSV utdanningene på noen utdanningssteder krever høye poengsummer, så mener vi at det ikke er noe stort problem at søkerne må ta opp fag for å komme inn på særlig populære studiesteder. Dette synes å være et større problem for utdanninger med få studieplasser som juss, profesjonsstudiet i psykologi eller medisinstudiet hvor karakterkravet blir kunstig høyt og hvor søkere bruker mye tid og penger på å komme seg inn.

Vi er bekymret for at en forenklet modell som utvalget foreslår kan ha uheldige konsekvenser for rekruttering til BSV utdanningene.

FO ønsker å kommentere på følgende forslag:

- Fjerning av alderspoeng
- Ikke videreføring av mulighet til å forberede fag som privatist
- Inntak til høyere utdanning.

Alderspoeng

Ifølge utvalgets mandat skal «et nytt regelverk bidra til at elever i videregående opplæring og andre kan ta gode og informerte fagvalg og komme raskt i gang med utdanningen». I den forbindelse foreslår de bla å fjerne alderspoeng. Bekymringen over at ungdom ikke starter på høyere utdanning raskt etter videregående deler vi ikke. Det kan være fordeler ved at elever velger noe annet enn å gå rett fra videregående til utdanningene vi representerer. Arbeidserfaring fra et relevant arbeidsfelt for utdanningen du søker er verdifullt. Profesjonsutdanningene utdanner kandidater til kompliserte arbeidsfelt, for eksempel barnevernet hvor det å begynne å jobbe som nyutdannet 21 åring er veldig krevende. Mange av de yngste studentene har ikke vært ute i relevant praksis før de begynner på utdanningen, og risiko for både frafall underveis i studiet eller at de slutter i yrket etter kort tid, er stor. Arbeidserfaring før studiet mener vi bidrar til at kandidatene som starter på disse utdanningene er mer forberedt på hva som møter de både i studiet og etter hvert i arbeidslivet.

Vi foreslår derfor at alderspoeng beholdes og relevant forpraksis gis poeng. Dette gjelder for både utdanningene vi representerer og også for flere andre profesjonsutdanninger.

Forberede fag som privatist

Som nevnt innledningsvis, ser også vi at det er utfordringer knyttet til at mange framtidige studenter bruker flere år og mye penger på å ta opp igjen fag fra videregående. Det gjelder særlig for fag med få studieplasser. Å innskrenke muligheten til å ta opp fag kan være aktuelt for noen utdanninger, men det kan få uheldige konsekvenser for mange flere enn søkere til disse utdanningene. Videregående er av ulike grunner krevende for mange og fører til at karaktergrunnlaget blir dårlig og samsvarer ikke med den enkelte ungdoms faktiske evner. Mange fullfører ikke, underpresterer fordi de er leie etter 13 års skolegang, mangler motivasjon og er usikre på hva de ønsker av videre utdanning. Det vet vi kan snu etter et år i militæret, på en folkehøyskole eller noen år i arbeidslivet.

Vi mener derfor at det fortsatt må være mulig å kunne ta opp igjen fag. Både for å forbedre karakterene og for å forberede kandidaten til studiet.

Inntak til høyere utdanning.

FO støtter utvalgets forslag om å videreføre generell studiekompetanse som grunnlag for opptak til høyere utdanning og utvalgets begrunnelse for det.

FO støtter også utvalgets forslag om at toårig fagskole og fullført høyere utdanning fortsatt skal gi generell studiekompetanse, og at det skal være mulig å få unntak fra kravet om generell studiekompetanse gjennom Y-vei. I følge NOUen så gjelder det i dag ingeniørutdanning, studier i akvakultur, havbruk og fiskerifag, nautikk, marintekniske fag, serviceledelse og markedsføring og paramedisin. Dette ble startet som en prøveordning fordi det var behov for flere ingeniører og krever tilrettelegging av studieløpet. I dag mangler vi 20.000

vernepleiere (<https://www.fo.no/vernepleiermangel/>) og for å løse rekrutteringsproblemet bør derfor en Y- vei for søkere med fag- eller svennebrev også bli etablert for vernepleierstudiet. Det forutsetter imidlertid at studieløpet tilrettelegges for denne gruppa eller at det etableres et forkurs.

FO støtter utvalgets forslag om å videreføre realkompetansevurdering som en vei inn i høyere utdanning. Vi er enig med utvalget i at vurderingsmetodene for realkompetansevurdering forbedres.

Med vennlig hilsen

Mimmi Kvisvik
forbundsleder

Inger Karseth
seniorrådgiver